

Forslag

A 2042/UKK

Behandles af

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden

Betænkning over medlemsforslag om stærkt mediakunnighet bland unga i Norden (A 2042/UKK)

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- at udvikle og implementere en nordisk strategi for mediakunnighet med særligt fokus på børn og unge, som inkluderer alderspassende indsatser i grundskole og gymnasium
- at sikre, at undervisning om mediers rolle, redaktionelt ansvar, kildekritik og finansieringsmodeller integreres i skolens læreplaner, for at øge forståelsen for både traditionelle og digitale medier
- at initiere rettede indsatser mod nyhedsundvikende blandt unge, eksempelvis gennem pædagogiske værktøjer, der gør nyhedsforbrug mere tilgængelig og relevant
- at udvikle nordiske retningslinjer for, hvordan AI-relaterede risici og muligheder håndteres i mediakunighedsundervisning, inklusive evnen til at identificere falsk information
- at fremme tryk og demokratisk deltagelse i digitale miljøer
- at etablere et nordisk samarbejde for efterfølgende målinger af mediakunighet, for at følge udviklingen over tid og evaluere effekterne af indsatser

Baggrund

Den første nordiske undersøgelse om mediekunighet (Nordic Media Literacy Survey, 2025) viser, at unge i Norden har gode praktiske færdigheder i digitale miljøer, men mangler i grundlæggende forståelse for mediers funktion, finansiering og ansvar. En tredjedel af unge voksne (16–44 år) oplever svårigheder at holde sig opdateret om nyheder, og en fjerdedel af børn og unge (9–15 år) undviker nyheder helt. Dette risikerer at forsvæge det demokratiske deltagelse og samfundssammenhæng.

Undersøgelsen lyfter også bekymring over informationsoverflod, AI's påvirkning på medieindhold og manglende viden om regulering af sociale medier. For at møde disse

utmaningar krävs samordnade nordiska insatser som stärker ungas mediekunnighet, främjar kritiskt tänkande och ökar tryggheten i digitala miljöer.

Mittengruppen anser att stark mediekunnighet är en grundläggande förutsättning för nordisk demokrati, delaktighet och ett tryggt offentligt samtal. Den växande informationsbelastningen, polariseringen och spridningen av desinformation undergräver samhälleligt förtroende – ett värde som har varit särskilt starkt i Norden. För gruppen är det avgörande att barn och unga ges verktyg att kritiskt bedöma olika informationskällor, förstå betydelsen av journalistik och ansvarsfull medieverksamhet samt agera konstruktivt i digitala miljöer.

För Mittengruppen är arbetet med att stärka mediekunnigheten inte enbart en utbildningsfråga, utan en del av ett bredare åtagande att säkerställa ett öppet, inkluderande och tillförlitligt offentligt samtal där alla kan delta utan rädsla för trakasserier eller desinformation. Därför betonar gruppen att Norden måste möta förändringarna i medielandskapet med gemensamma, ambitiösa och långsiktiga åtgärder.

Referens: Nordic Media Literacy Survey 2025 (TemaNord 2025:572).

Udvalgets synpunkter

Et enigt udvalg besluttede på et møde i april 2026 at foreslå Nordisk Råd at man går videre med forslaget men ønskede et ændre formuleringer i at-satser 2 og 5 så at de nu skal lyde på følgende måde:

- at sikkerställa att undervisning om mediers roll, redaktionellt ansvar, källkritik och finansieringsmodeller integreras i skolans läroplaner, för att öka förståelsen för både traditionella och digitala medier

[...]

- at främja trygg och demokratisk delaktighet i digitala miljöer

Udvalget har i løbet af de sidste par år haft fokus på arbejdet med at sikre pålidelig og uafhængig journalistik samt god journalistisk etik i Norden og desuden at sikre et trygt digitalt Norden for især børn og unge. Udvalget har fremsat rekommandationer og desuden inviteret eksperter til udvalgets møder for at belyse emnerne yderligere.

Udvalget konstaterer, at udviklingen i medielandskabet, fremkomsten af kunstig intelligens og den stigende mængde desinformation stiller nye krav til borgernes evne til kritisk tænkning og demokratisk deltagelse. Et stærkt og uafhængigt mediebillede samt høj tillid til samfundsinstitutioner er centrale nordiske værdier, som forudsætter, at

børn og unge har de nødvendige kompetencer til at navigere sikkert og kritisk i digitale miljøer.

Udvalget understreger, at arbejdet med mediekundskab ikke alene er et spørgsmål om tekniske færdigheder, men også om demokratisk dannelse, deltagelse og ytringsfrihed. Finlands og Ålands præsidentskabsprogram i Nordisk Råd fremhæver vigtigheden af uddannelse som en central del af de nordiske samfunds samlede beredskab og modstandskraft.

Mediekundskab er her afgørende for, at børn og unge kan skelne mellem troværdige og utroværdige informationskilder, forstå journalistikkens rolle i demokratiet og deltage aktivt og respektfuldt i den offentlige debat.

Udvalget understreger vigtigheden af en fri debat og ytringsfrihed som fundamentene i vores demokratier og at de nordiske strategier og retningslinjer som udvikles ikke bruges som redskab for at delegitimere eller marginalisere specifikke holdninger men for at kunne navigere i uenigheder på en tillidsfuld og konstruktiv måde.

Skagen, den 22. juni 2026

Guðmundur Ari Sigurjónsson (Sf)
Bente Estil (A)
Anna Vikström (S)
Marko Kilpi (saml)
Monica Molvær (H)

Noora Fagerström (saml)
Ulrica Liljeberg (C)
Sandra Sigurðardóttir (Vr)
Anne Grethe Hauan (FrP)
Björg Brynhildardóttir Egholm (T)